

Nr 205.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om utredning rörande behovet av kvinnlig arbetskraft inom totalförsvarets olika grenar m. m.

(1:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fröken *Andersson m. fl.* (I: 245) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström m. fl.* (II: 323), har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om omedelbar utredning och förslag dels rörande behovet av kvinnlig arbetskraft — meniga och befäl — inom totalförsvarets olika grenar, dels rörande de personella och materiella möjligheterna att fylla detta behov, dels ock rörande utbildning av kvinnor såsom meniga och instruktörer samt för tjänstgöring i befälsställning inom olika försvarsgrenar.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 323.

Över motionerna har, efter därom i vederbörlig ordning gjord framställning, yttrande begärts av *överbefälhavaren*.

Utskottet. I de föreliggande motionerna framhålles, att de militära försvarsgrenarna ävensom det civila och ekonomiska försvaret äro beroende av även kvinnornas medverkan.

Utskottet delar den uppfattningen, att alla användbara och tillgängliga resurser måste utnyttjas till gagn för landets försvarskraft och folkförsörjning. Utskottet vill i anslutning härtill framhålla, att Kungl. Maj:t har genom tjänstepliktslagen erhållit en långt gående fullmakt att vid krig eller krigsfara dirigera landets tillgång på arbetskraft med hänsyn till försvarets och det civila arbetslivets behov. Ytterligare må framhållas, att tjänsteplikt inom civilförsvaret åligger även landets kvinnliga befolkning. Vidare ha genom tillkomsten av de frivilliga försvarsorganisationerna ökade möjligheter skapats för att alla medborgare — män som kvinnor — skola kunna göra sin insats på försvarets olika områden. Den verksamhet, som dessa organisationer utöva, syftar i främsta rummet till att komplettera tillgången på befäl och viss specialutbildad personal inom försvarsväsendet. Det finnes alltså redan nu organisationer, som visserligen äro baserade på de enskilda medlemmarnas åtaganden men som ingå som del av krigsmakten.

Utskottet anser syftet i motionärernas framställning vara i och för sig värt allt beaktande men vill ifrågasätta, om det vid förhandenvarande förhållan-

den kan anses påkallat att nu låta utföra vidlyftiga utredningar rörande de långt gående åtgärder, som avses i motionerna. I vart fall är den föreliggande frågan av sådan beskaffenhet, att enligt utskottets mening initiativ i ämnet i första hand bör komma från de på hithörande områden ansvariga myndigheterna. Utskottet är därför icke berett att biträda de i motionerna gjorda yrkandena.

Överbefälhavarens av utskottet begärda yttrande över motionerna har icke inkommit till utskottet i sådan tid, att utskottet kunnat taga del av de synpunkter, överbefälhavaren har i här berörda fråga.

Utskottet hemställer,

att motionerna I: 245 och II: 323 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 november 1951.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Närvarande: se under utlåtandet nr 203.

Reservationer.

- 1) av herrar *Gustaf Karlsson* och *Bergström* beträffande motiveringen;
 - 2) av fröken *Andersson*.
-